-39-

УДК 546.571+546.28+546.221+548.5

¹Погодін А.І., к.х.н., доц., ^{1,2}Філеп М.Й., к.х.н., доц., ¹Жукова Ю.П., к.х.н., с.лаб, ¹Малаховська Т.О., к.х.н., с.н.с., ¹Кохан О.П., к.х.н., доц.

ВИРОЩУВАННЯ МОНОКРИСТАЛІВ Ag₈SiS₆

¹ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 88000, м. Ужгород, вул. Підгірна 46; ²Закарпатський угорський інститут ім. Ф. Ракоці II, 90202, м. Берегово, пл. Кошута, 6; e-mail: artempogodin88@gmail.com

Сполуки, що володіють високою іонною провідністю у твердому стані, так звані суперіоніки, представляють значний інтерес. Такий науковий інтерес обумовлений постійним зростанням потреб щодо електрохімічного зберігання енергії. До перспективних суперіонних сполук відносяться аргіродити – складні халькогеніди, що формуються на основі двох видів катіонів. У даній роботі представлено результати досліджень щодо вирощування монокристалу Ag₈SiS₆. Вирощування монокристалів Ag₈SiS₆ здійснено у два етапи. Перший етап передбачав синтез полікристалічного сплаву Ag₈SiS₆ шляхом сплавляння високочистих елементарних компонентів у вакуумованих (0.13 Па) кварцевих ампулах. Методом РФА підтверджено однофазність синтезованої шихти. За результатами термічного аналізу підтверджено конгруентний характер плавлення Ag₈SiS₆ (T_{пл} = 965°C) та наявність поліморфізму (T_{полім} = 240° C). Монокристал Ag₈SiS₆ одержано спрямованою кристалізацією з розплаву. Режим росту Ag₈SiS₆ розробляли з врахуванням результатів термічного аналізу. Вирощений монокристал Ag_8SiS_6 довжиною ~ 30 мм та діаметром 12 мм. Методом РФА встановлено монокристалічність вирощеного зразку. За результатами РФА встановлено, що вирощений монокристал Ag₈SiS₆ кристалізується низькотемпературній модифікації ПГ $Pna2_1$ з параметрами гратки: a = 15.06 Å, b = 7.44 Å, c = 10.54 Å.

Ключові слова: аргіродити; монокристали; спрямована кристалізація; фазовий аналіз

Сполуки, що володіють високою іонною провідністю у твердому стані, так звані суперіоніки, представляють значний інтерес. Так, згідно наукової даних бази Google Академія за останні 10 років «superionic conductors» згадувались V наукових публікаціях понад 16000 разів. Такий науковий інтерес обумовлений потреб постійним зростанням щодо електрохімічного зберігання енергії [1-7]. Серед загального числа публікацій, що стосуються суперіонних провідників понад 4000 (згідно Google Академія) пов'язані з дослідженням аргіродитів, у якості іонних провідників.

Аргіродити – великий клас тернарних та тетрарних фаз, об'єднаних разом за подібним мотивом побудови кристалічної структури [8-12]. Аргіродити завжди містять два види катіонів – одно- та багатозарядні, що також відображається у загальній формулі $[Me_{12-m-x}]^+(E^{m+}Y_4^{2-})Y_{2-x}^{-2}X_x^-, (Me-Li^+, Ag^+, Cu^+; E-Ge^{4+}, Si^{4+}, P^{5+}, Y-S^{2-}, Se^{2-}, Te^{2-}; X-Cl^-, Br^-, I^-)$ [9].

катіони відрізняються різною Дані координацією та формують два типи підрешіток. Багатозарядні катіони завжди координованз тетраедрично аніонами i утворюють жорсткий аніонний каркас, а однозарядні катіони розташовується в утворених між даними тетраедрами пустотах

Метою даної роботи є розробка близьких до оптимальних умов вирощування монокристалів Ag₈SiS₆ методом спрямованої кристалізації з розплаву.

Експериментальна частина

Вирощування монокристалів Ag₈SiS₆ здійснювали у два етапи. На першому етапі полікристалічний Ag₈SiS₆ синтезували сплавлянням високочистих елементарних компонентів: Ag (99.995%), Si (99.9999%) та S (99.999%) у вакуумованих (0.13 Па) кварцевих ампулах. Синтез Ag₈SiS₆ проводили однотемпературним методом у два етапи: зв'язування елементарної сірки та синтез у розплаві (Рис.1). Для повноти проходження синтезу витримка у розплаві здійснювалась протягом 48 год.

Одержаний полікристалічний сплав Ag_8SiS_6 досліджували метолами диференційного термічного (ДТА, термопари типу S, швидкість нагріву 700°С/год) та рентгенівського фазовоіго аналізів (РФА, ДРОН-4-07, СиКα-випромінювання, Niфільтр, крок сканування $\Delta 2\theta = 0.02^{\circ}$, Фазовий експозиція 0.5 c). аналіз та розрахунок параметрів комірки здійснювали з використанням програми PowderCell2.4 [13].

Результати

Для розроблення близького до оптимального режиму вирощування якісних монокристалів Ag₈SiS₆ необхідним є дослідження температурної перевірки сполуки. Для цього термічні дослідження здійснено у обох режимах: як нагріву так і охолодження.

Крива ДТА синтезованого полікристалу Ag_8SiS_6 представлена на Рис.2. На кривій нагріву Ag_8SiS_6 спостерігається два ендотермічних ефекти, що відповідають процесу фазового переходу HT- $Ag_8SiS_6 \rightarrow$ BT- Ag_8SiS_6 , 240°С та процесу плавлення BT- $Ag_8SiS_6(тв) \rightarrow L$, 965°С [14].

Дані процеси є оборотними, що відображається у наявності двох екзотермічних ефектів (239°С та 907°С) на

кривій охолодження. Ефект кристалізації характеризується значним переохолодженням $\Delta T = 58^{\circ}$ С. Це у поєднанні з різким екзотермічний ефект вказує на високу швидкість кристалізації розплаву Ag₈SiS₆ та є сприятливою умовою для одержання монокристалів Ag₈SiS₆ спрямованою кристалізацією.

Дослідження фазового аналізу здійснено методом РФА. Дифрактограма синтезованого Ag_8SiS_6 не містить рефлексів вихідних компонентів та проміжних бінарних сполук.

Вирощування монокристалу Ag₈SiS₆ здійснено методом спрямованої кристалізації з розплаву у конічних кварцових ампулах. За результатами ДТА здійснено підбір температур для режиму росту Ag₈SiS₆.

Температура зони розплаву встановлена на рівні 1015°С, що є на 50°С вища від температури плавлення тернарного сульфіду. При цій температурі розплав витримувався протягом 24 год. Формування монокристалічного зародку у нижній конусоподібній частині ампули проводили протягом 48 год. Швидкість переміщення фронту кристалізації становила 0.5 мм/год.

Після закінчення процесу росту проводили відпал монокристалу протягом 72 год. Температура зони відпалу становила 2/3 від температури кристалізації сполуки Ag₈SiS₆. Подальше охолодження до кімнатної температури здійснювали із швидкістю 5°С/год. -41-

Рис. 3. Експериментальна (чорна лінія) та розрахована за літературними даними (синя лінія) дифрактограми Ag₈SiS₆

Таким способом вирощено монокристал Ag_8SiS_6 темно сірого кольору з металевим блиском довжиною ~30 мм та діаметром 12 мм. Одержаний монокристал Ag_8SiS_6 досліджено методом РФА (Рис.3). Експериментальна дифратограма (Рис.3) містить лише одну систему рефлексів, що відповідає примітивній ромбічній комірці Рпа2₁. Це вказує на той факт, при вирощуванні монокристалів представленим

методом Ag₈SiS₆ низько-температурній ромбічній модифікації [15].

Для підтвердження монокристалічності одержаного зразку здійснено дослідження гранв природного сколу кристалу методом РФА (Рис.4.). На одержаній дифрактограмі спостерігається один дифракційний пік при 41.71° 20, що відповідає площині (612). Наявність низькоінтенсивних рефлексів зумовлена не досконалою спайністю Ag₈SiS₆.

Рис. 4. Дифрактограма природної грані Ag₈SiS₆

Використовуючи PowderCell2.4 [13], розраховано параметри елементарної комірки HT- Ag₈SiS₆, що становлять a = 15.06 Å, b = 7.44 Å, c = 10.54 Å.

Висновки

Методом спрямованої кристалізації з розплаву вирощено монокристал Ag_8SiS_6 довжиною ~ 30 мм та діаметром 12 мм. Режим вирощування розробляли на основі результатів термічного аналізу. Одержаний

монокристалічний зразок є однофазним, що підтверджується результатами РФА.

Список використаних джерел

1. Gür T.M. Review of electrical energy storage technologies, materials and systems: challenges and prospects for large-scale grid storage. *Energy Environ. Sci.* 2018, 11, 2696-2767. Doi: 10.1039/C8EE01419A.

2. Abbas Q., Mirzaeian M., Hunt M.R.C., Hall P., Raza R. Current State and Future Prospects for Electrochemical Energy Storage and Conversion Systems. *Energies*. 2020, 13, 5847. Doi: 10.3390/en13215847.

3. Miao Y., Hynan P., von Jouanne A., Yokochi A. Current Li-Ion battery technologies in Electric vehicles and opportunities for advancements. *Energies.* 2019, 12, 1074. Doi: 10.3390/en12061074.

4. Grey C.P., Hall D.S. Prospects for lithium-ion batteries and beyond—a 2030 vision. *Nat. Commun.* 2020, 11, 6279. Doi: 10.1038/s41467-020-19991-4.

5. Armand M., Axmann P., Bresser D., Copley M., Edström K., Ekberg C., Guyomard D., Lestriez B., Novák P., Petranikova M., Porcher W., Trabesinger S., Wohlfahrt-Mehrens M., Zhang H. Lithium-ion batteries – Current state of the art and anticipated developments. *Journal of Power Sources*. 2020. 479, 228708. Doi: 10.1016/j.jpowsour.2020.228708.

6. Deng D. Li-ion batteries: basics, progress, and challenges. *Energy Sci. Eng.* 2015, 3, 385-418. Doi: 10.1002/ese3.95.

7. Lain M.J., Brandon J., Kendrick E. Design Strategies for High Power vs. High Energy Lithium Ion Cells. *Batteries*. 2019. 5, 64. Doi: 10.3390/batteries5040064.

8. Kuhs W.F., Nitsche R., Scheunemann K. The argyrodites - a new family of the tetrahedrally close-packed structures. *Mat. Res. Bull.* 1979, 14, 241-248. Doi: 10.1016/0025-5408(79)90125-9.

9. Nilges T., Pfitzner A. A structural differentiation of quaternary copper argyrodites: Structure – property relations of high temperature ion conductors. *Z. Kristallogr.* 2005, 220, 281-294. Doi: 10.1524/zkri.220.2.281.59142.

10. Beeken R.B., Garbe J.J., Gillis J.M., Petersen N.R., Podoll, B.W., Stoneman M.R. Electrical conductivities of the Ag_6PS_5X and the Cu_6PSe_5X (X=Br, I) argyrodites. *J. Phys. Chem. Solids.* 2005. 66 (5), 882–886. Doi: 10.1016/j.jpcs.2004.10.010.

11. Laqibi M., Cros B., Peytavin S., Ribes M. New silver superionic conductors Ag_7XY_5Z (X = Si, Ge, Sn; Y = S, Se; Z = Cl, Br, I)–synthesis and electrical studies. *Solid State Ionics*. 1987, 23 (1–2), 21–26. Doi: 10.1016/0167–2738(87)90077–4.

12. Deiseroth H.–J., Maier J., Weichert K., Nickel V., Kong S.-T., Reiner C. Li₇PS6 and Li₆PS₅X (X: Cl, Br, I): possible three–dimensional diffusion pathways for lithium ions and temperature dependence of the ionic conductivity by impedance measurements. *Z. Anorg. Allg. Chem.* 2011, 637, 1287–1294. Doi: 10.1002/zaac.201100158.

13. Kraus W., Nolze G. Powder cell - a program for the representation and manipulation of crystal structures and calculation of the resulting X-ray powder patterns. *J. Appl. Crystallogr.*, 1996, 29, 301-303. Doi: 10.1107/S0021889895014920.

14. Boivin J.-C., Thomas D., Tridot G. Contribution a l'etude des Systems: sulfure de silizium et sulfure de cuivre on d'argent. C. R. Acad. Sc. Ser. C. 1967. 264, 1286 –1289.

15. Krebs B., Mandt J. Zur Kenntnis des Argyrodit-Strukturtyps: Die Kristallstruktur von Ag_8SiS_6 / The Argyrodite Structure Type: The Crystal Structure of Ag_8SiS_6 . Z. Naturforsch B, 1977, 32, 373–379. Doi: 10.1515/znb-1977-0404.

Стаття надійшла до редакції: 30.04.2024

CRYSTAL GROWTH OF Ag₈SiS₆

Pogodin A.I., Filep M.J., Malakhovska T.O., Kokhan O.P.

Uzhhorod National University, Pidgirna St. 46, 88000, Uzhhorod; Ukraine, artempogodin88@gmail.com

Compounds with high ionic conductivity in the solid state, the so-called superionics, are of considerable interest. This scientific interest is driven by the ever-increasing demand for electrochemical energy storage. Promising superionic compounds include argyrodites, complex chalcogenides formed on the basis of two types of cations. This paper presents the results of studies on the growth of Ag_8SiS_6 single crystal. The growth of Ag_8SiS_6 single crystals was carried out in two stages. The first stage involved the synthesis of a polycrystalline Ag_8SiS_6 alloy by fusing high-purity elemental components in vacuum (0.13 Pa) quartz ampoules. The single-phase nature of the synthesized alloy was confirmed by XRD. The results of thermal analysis confirmed the congruent nature of the melting of Ag_8SiS_6 ($T_{melt} = 965^{\circ}C$) and the presence of polymorphism ($T_{polim} = 240^{\circ}C$). The single crystal of Ag_8SiS_6 was obtained by directed crystallization from the melt. The growth regime of Ag_8SiS_6 was developed taking into account the results of thermal analysis. The grown single

crystal of Ag₈SiS₆ is ~30 mm long and 12 mm in diameter. The single crystallinity of the grown sample was determined by XRD. According to the XRD results, it was found that the grown Ag₈SiS₆ single crystal crystallizes in the low-temperature modification of SPG Pna21 with lattice parameters: a = 15.06 Å, b = 7.44 Å, c = 10.54 Å.

Keywords: argyrodites; single crystals; directional crystallization; phase analysis.

References

1. Gür T.M. Review of electrical energy storage technologies, materials and systems: challenges and prospects for large-scale grid storage. *Energy Environ. Sci.* 2018, 11, 2696-2767. Doi: 10.1039/C8EE01419A.

2. Abbas Q., Mirzaeian M., Hunt M.R.C., Hall P., Raza R. Current State and Future Prospects for Electrochemical Energy Storage and Conversion Systems. *Energies*. 2020, 13, 5847. Doi: 10.3390/en13215847.

3. Miao Y., Hynan P., von Jouanne A., Yokochi A. Current Li-Ion battery technologies in Electric vehicles and opportunities for advancements. *Energies*. 2019, 12, 1074. Doi: 10.3390/en12061074.

4. Grey C.P., Hall D.S. Prospects for lithium-ion batteries and beyond—a 2030 vision. *Nat. Commun.* 2020, 11, 6279. Doi: 10.1038/s41467-020-19991-4.

5. Armand M., Axmann P., Bresser D., Copley M., Edström K., Ekberg C., Guyomard D., Lestriez B., Novák P., Petranikova M., Porcher W., Trabesinger S., Wohlfahrt-Mehrens M., Zhang H. Lithium-ion batteries – Current state of the art and anticipated developments. *Journal of Power Sources*. 2020. 479, 228708. Doi: 10.1016/j.jpowsour.2020.228708.

6. Deng D. Li-ion batteries: basics, progress, and challenges. *Energy Sci. Eng.* 2015, 3, 385-418. Doi: 10.1002/ese3.95.

7. Lain M.J., Brandon J., Kendrick E. Design Strategies for High Power vs. High Energy Lithium Ion Cells. *Batteries*. 2019. 5, 64. Doi: 10.3390/batteries5040064.

8. Kuhs W.F., Nitsche R., Scheunemann K. The argyrodites - a new family of the tetrahedrally close-packed structures. *Mat. Res. Bull.* 1979, 14, 241-248. Doi: 10.1016/0025-5408(79)90125-9.

9. Nilges T., Pfitzner A. A structural differentiation of quaternary copper argyrodites: Structure – property relations of high temperature ion conductors. *Z. Kristallogr.* 2005, 220, 281-294. Doi: 10.1524/zkri.220.2.281.59142.

10. Beeken R.B., Garbe J.J., Gillis J.M., Petersen N.R., Podoll, B.W., Stoneman M.R. Electrical conductivities of the Ag₆PS₅X and the Cu₆PSe₅X (X=Br, I) argyrodites. *J. Phys. Chem. Solids.* 2005. 66 (5), 882–886. Doi: 10.1016/j.jpcs.2004.10.010.

11. Laqibi M., Cros B., Peytavin S., Ribes M. New silver superionic conductors Ag_7XY_5Z (X = Si, Ge, Sn; Y = S, Se; Z = Cl, Br, I)–synthesis and electrical studies. *Solid State Ionics*. 1987, 23 (1–2), 21–26. Doi: 10.1016/0167–2738(87)90077–4.

12. Deiseroth H.–J., Maier J., Weichert K., Nickel V., Kong S.-T., Reiner C. Li_7PS6 and Li_6PS_5X (X: Cl, Br, I): possible three–dimensional diffusion pathways for lithium ions and temperature dependence of the ionic conductivity by impedance measurements. *Z. Anorg. Allg. Chem.* 2011, 637, 1287–1294. Doi: 10.1002/zaac.201100158.

13. Kraus W., Nolze G. Powder cell - a program for the representation and manipulation of crystal structures and calculation of the resulting X-ray powder patterns. *J. Appl. Crystallogr.*, 1996, 29, 301-303. Doi: 10.1107/S0021889895014920.

14. Boivin J.-C., Thomas D., Tridot G. Contribution a l'etude des Systems: sulfure de silizium et sulfure de cuivre on d'argent. C. R. Acad. Sc. Ser. C. 1967. 264, 1286 –1289.

15. Krebs B., Mandt J. Zur Kenntnis des Argyrodit-Strukturtyps: Die Kristallstruktur von Ag_8SiS_6 / The Argyrodite Structure Type: The Crystal Structure of Ag_8SiS_6 . Z. Naturforsch B, 1977, 32, 373–379. Doi: 10.1515/znb-1977-0404.